

Aan de heer Gouverneur
van de provincie Oost-Vlaanderen
Gouvernementstraat 1
B-9000 Gent

lode.debeck@inbo.be

02/558.18.75

1 juni 2007

afbakening kleinstedelijk gebied van Zottegem

uw kenmerk:
/rup/2004/prup/041
ons kenmerk:
INBO.A.2007.79

Geachte heer,

Hierbij vindt u onze opmerkingen bij het voorstel van afbakening en actieprogramma bij het afbakeningsproces van het kleinstedelijk gebied van Zottegem.

- Betreffende de planningscontext: men maakt geen melding van structurerende elementen op Europees niveau. In dit geval zijn de afgebakende habitatrictlijngebieden relevant om te vermelden, aangezien de richtlijn aanstuurt op een link met de ruimtelijke ordening.
- Op pagina 25 wordt melding gemaakt van gemeentelijke RUP's die opgemaakt zijn of in opmaak zijn in uitvoering van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. Hoewel in de tekst geschreven staat dat deze op kaart D zouden staan, worden deze niet teruggevonden op die kaart.
- Bij de beschrijving van de bestaande structuur wordt o.m. melding gemaakt van de tewerkstellingsfunctie in vergelijking met andere steden zoals Oudenaarde en Ronse. Het is nuttig hier cijfers van lokale tewerkingsgraad binnen de grenzen van het stedelijk gebied te plaatsen tegenover de cijfers van de andere steden (en kleinstedelijke gebieden) om dit correct te kunnen plaatsen en te vermijden dat generaliserende uitspraken gedaan worden.
- Op pagina 30 wordt gesteld dat er grootschalige open ruimte is ten zuiden van Zottegem. We zijn van mening dat eerder overal rondom Zottegem er grootschalige open ruimtegebieden aanwezig zijn. Het zuiden verschilt in dat opzicht weinig van de andere windrichtingen rond Zottegem.
- Bij de beschrijving van de bestaande stedelijke groengebieden dient een duidelijk onderscheid gemaakt te worden tussen het formele parkgedeelte van de verschillende parken en waardevolle boskernen en kernen met soortenrijk grasland. Delen rond het

park van Breivelde en het Bijlokepark zijn oud-bos kernen met waardevolle bosflora en soortenrijke graslandcomplexen. Dit kan niet onder dezelfde noemer van park geplaatst worden.

- De paragraaf die handelt over openbaar vervoer lijkt enkel uit te gaan van busverkeer en schenkt geen aandacht aan treinverkeer.
- Op kaart 2 worden best de andere witte vlekken binnen het stedelijk weefsel ook aangeduid met de legende-eenheid "ingesloten open-ruimtegebied".
- Bij de beschrijving van de grensstellende elementen op Vlaams of provinciaal niveau (punt 5.1, p. 34) wordt in 2 aparte punten telkens gesproken van "de beekvalleien van de Bettelhove- en Molenbeek" alsof het stroomopwaarts en het stroomafwaarts deel van beide beken twee verschillende entiteiten zijn. Vanuit ecohydrologisch oogpunt is het beter dit als één entiteit te beschrijven samen met het bos en kasteel van Leeuwegem. De Molenbeek vindt in dit bos van Leeuwegem en in enkele bronbosjes ten noorden ervan haar oorsprong. Het is ook beter een onderscheid te maken tussen de open ruimte ten oosten versus ten westen van de N42, aangezien de N42 ten noorden van Grotenberge ongeveer de waterscheidingskam vormt tussen de twee verschillende Molenbeekvalleien (met elk hun zijbeken). Bij de beschrijving van het deelgebied ten zuidoosten van de stadskern wordt gesteld dat enkel de vallei van Plankebeek en Wijnhuizebeek een ecologische betekenis hebben op bovenlokaal niveau. Qua waarde is de nabijgelegen Meilegembeekvallei nagenoeg evenwaardig en verdient als dus ook vermelding. Onder 5.1 wordt herhaaldelijk gesproken van "beekvalleien" als belangrijke elementen van de natuurlijke structuur. Behalve de Zwalmvallei betreft het overwegend bovenlopen van beken. Op het niveau van bovenloop hebben deze beken weinig vallei. De waarde en natuurlijke structuur wordt gevormd door zowel de steilere valleiflanken (waarop kleinere bron- en hellingbossen voorkomen in een kleinschalig agrarisch landschap) als de smallere valleien.
- Onder 5.2.2 wordt de gewenste natuurlijke structuur besproken. Op de bijhorende kaart ontbreekt de aanduiding van de gewenste bosuitbreidingsgebieden die een onderdeel vormen van de GNBS. In de tekst wordt gesteld dat het INBO de Grote Kouter aanwijst als potentieel bosuitbreidingsgebied. In haar vorig advies bij de afbakening van het stedelijk gebied wees het INBO erop dat dit gebied aangeduid is als gewenst bosuitbreidingsgebied op de GNBS. Het zijn niet enkel de (zoekzones) van gewenst bosuitbreidingsgebied op de GNBS die potentieel bosuitbreidingsgebied zijn. De Vogelkers-Essenbos(jes) met vaak een kwetsbare bronboskern in de driehoek Elene-Oombergen-Leeuwegem kunnen evengoed beschouwd worden als potentiële bosuitbreidingsgebieden om zo door bosuitbreiding de duurzame instandhouding op lange termijn van de aanwezige biodiversiteit binnen deze boskernen te garanderen.
- Onder 5.2.3 maakt men telkens een opsplitsing tussen "binnen de stadskern" en "in de omgeving van de stadskern". Hierdoor maakt men reeds een voorafname van begrenzing van het stedelijk gebied.
- In 5.3 ontbreekt in de synthese een aanduiding van de grensstellende elementen vanuit water, zowel op de kaart op p. 53 als in de tabel op p. 54. Dit lijkt ons toch een belangrijk gegeven om wel mee te nemen. Om enkel de ROG's als grensstellend element mee te nemen is niet raadzaam aangezien deze kaart vele gebreken vertoont in en rond Zottegem.

Bij de grensstellende elementen wordt in de synthesekaart de BWK vergeten. Er dient best een onderscheid gemaakt te worden tussen elementen die actueel waardevol zijn en de visie-elementen die aangedragen worden door de GNBS. Dit betekent dat de bossen

in Grotenberge (met delen van het domein van Breivelde en het Bijlokepark) best op kaart aangeduid worden als biologisch zeer waardevol, dat het westlijk deel van landbouwgebied A aangeduid wordt als biologisch waardevol (met o.m. historisch permanent soortenrijk grasland), een deel van landbouwgebied B biologisch waardevol (met soortenrijke graslanden en knotbomenrijen), een deel van landbouwgebied D aangeduid wordt als biologisch waardevol (met o.m. hoogstamboomgaard), een groot deel van landbouwgebied E aangeduid wordt als biologisch waardevol (met vooral historisch permanent soortenrijk grasland), het (zuid)oostelijk deel van landbouwgebied F aangeduid wordt als biologisch waardevol (vooral historisch permanent soortenrijk grasland met KLE's) en dat ook landbouwgebieden G en H bijna integraal biologisch waardevol zijn. Door het standstillprincipe uit het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu en de daaraan gekoppelde zorgplicht vormen o.m. alle (zeer) waardevolle elementen van de BWK harde randvoorwaarden en zijn ze dus sterk grensstellend.

- In het luik over wonen ontbreken cijfers van het totaal aantal wooneenheden, totaal aantal woningen, totaal aantal mensen en demografische evolutie.
- Een ernstig gebrek van de berekening van woningbehoeften is dat dit gebaseerd is op het aantal gezinshoofden. Het is aangewezen te rekenen met de behoefte aan bewoonbare oppervlakte per hoofd. Indien er een grotere gezinsverdunding plaats vindt, is het aangewezen te streven naar een veel grotere woningdichtheid dan 25 woningen per ha. Evenveel ruimte per gezin toekennen aan steeds kleiner wordende gezinnen, heeft belangrijke implicaties op het milieu (bvb. brandstofverbruik per hoofd wordt groter) en op het ruimtebeslag van de resterende open ruimte.

Het zou nuttig zijn mochten er cijfers van aangroei of afname van de bevolking in de (hypothese of ontwerp van) stedelijk gebied versus in de rest van Zottegem (met eventueel ook de cijfers van de omgevende kernen in het buitengebied) opgenomen worden. Met deze cijfers kan men een evaluatie maken van de doelstelling van het RSV om een trendbreuk te realiseren om de verdere verstedelijking van het buitengebied tegen te gaan en kan men desgevallend bijsturingen maken in dit planningsproces.

- De opsomming (onder 7.2.2 op p. 82) van redenen waarom 3 gebieden niet weerhouden worden voor bedrijvigheid getuigt niet van een volwaardige afweging - van alle (grensstellende) elementen. Een aantal van de argumenten ter verwerping van de drie gebieden kunnen evengoed van toepassing zijn op bepaalde weerhouden gebieden.

De afweging van de andere gebieden voor bedrijvigheid is eveneens gebrekkig aangezien de elementen van de bestaande natuurlijke structuur (BWK), de gewenste natuurlijke structuur (GNBS) en de elementen uit de discipline water (bronzones, vallei(randen), NOG's,..) niet meegenomen worden.

- De beschreven ruimtelijke concepten (7.3) zijn eerder ruimtelijke doelstellingen. Volgens de methodiek van de afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur in het buitengebied komen ruimtelijke concepten overeen met de gehanteerde legende-eenheden op de structuurschetsen. Voor de verschillende gebieden van de kwaliteitsvolle groenstructuur kunnen verschillende concepten uitgewerkt worden. M.b.t. de openruimtegebieden kan er meer aandacht gaan naar de link met de gebieden buiten het stedelijk weefsel op basis van de fysische structuur (watersysteem, structuurbepalende reliëfcomponenten).
- Op p. 91 en p. 97 wordt gesteld dat een kwaliteitsvolle stedelijke groenstructuur uitgebouwd wordt en dat er aan een versterking van de bestaande groenstructuur gewerkt wordt. Het is echter allerminst duidelijk wat bedoeld wordt met de woorden "versterking" en "kwaliteitsvol". Verder in de tekst is er sprake van een verbeterde toegankelijkheid van de gebieden en van de ontwikkeling als speelbos voor het domein

Breivelde. We wijzen er op dat de aanleg van meer paden in de waardevolle bosgedeelten met unieke voorjaarsflora, alsook het intensieve gebruik van die delen als speelbos, een achteruitgang van de bestaande natuurwaarden kan betekenen. Een kwalitatieve verbetering van de flora en fauna in de kwetsbare bosgedeelten kan er komen indien het omringende land- en tuingebruik geëxtensieerd wordt. Op lange termijn kan het intensieve gebruik van meststoffen en bestrijdingsmiddelen een achteruitgang van flora en fauna betekenen. Indien men de bossen als speelbos wenst in te richten kan het aangewezen zijn de bossen te vergroten zodat de toegenomen recreatie de ecologische draagkracht van de bossen niet overschrijdt.

- In geen van de RUP's wordt rekening gehouden met de zorgplicht (d.i. art. 14 van het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu). Er wordt nogmaals op gewezen dat bij toepassing van het standstillbeginsel ieder verlies aan biologische waardevol element van welke grootteorde ook op een kwalitatieve en kwantitatieve evenwaardige manier gecompenseerd dient te worden, zoniet vormen deze RUP's een miskenning van de zorgplicht.

Eckhart Kuijken,
Administrateur-generaal
Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
Kliniekstraat 25
1070 Brussel
tel 02/5581811
fax 02/5581803
www.inbo.be